A/C. NO.	NEW	158	OLD	
FOLIO	012			

TITLE

गदाधरीयटीका
[illegible]

రవం తాదృశధర్మావచ్ఛిన్న తన్నిరూపితావచ్ఛేదక సంబంధావచ్ఛిన్న వృత్తిత్వ ప్రతియోగ్యభావ [illegible] సమానాధికరణాభావ ప్రతియోగితానవచ్ఛేదకత్వమితి ఫ
ర్యవసితం॥ [illegible] సాధ్యతావచ్ఛేదకతా [illegible] తదవచ్ఛిన్న స్వరూపాభావ [illegible] స్వరూపసంబంధేన తు సమానాధికరణ [illegible]
త్వప్రతియోగిత్వమత్ర [illegible] తాదృశ సంబంధేన సాధ్యవద్వృత్తిత్వ [illegible] ఆవృత్తిత్వ విశిష్ట [illegible] తాదృశాభావ [illegible]
[illegible] ధూమాభావ [illegible] తాదృశ [illegible] భావత్వమితి॥ [illegible]
[illegible] వృత్తిమత్త్వ [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] ప్రతియోగి [illegible]
[illegible] వృత్తిత్వ విశిష్టసంబంధావచ్ఛిన్న [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] వృత్తిత్వ [illegible]
[illegible] విశేష [illegible] సంబంధేన [illegible] వృత్తిత్వ విశిష్టాభావ [illegible] తాదృశ [illegible] విశిష్ట [illegible] తాదృశాభావ [illegible]
[illegible] అభావ [illegible] స్వరూప [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] స్వరూప [illegible]
[illegible] సంబంధేన [illegible] అభావ [illegible] ప్రతియోగి [illegible] వృత్తిత్వ [illegible]
ధూమ [illegible] ప్రతియోగితా [illegible] ధూమవత్ [illegible] తావచ్ఛేదక [illegible] సాధ్య [illegible]

సాతాభావత్వస్య తద్ధూమాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం సాధ్య—య తాదృశాభావత్వస్యైవ తాదృశాభావత్వరూపత్వేన లక్షణఘటకతావదితాదృశాభావ
తిర్వ్యాప్తిః ఘటితాదృశాంశేన తాదృశాభావమాదాయ వారణీయమత్వస్య భిన్నాంశత్వయోర్నవత్తిత్వేన విశిష్టాభావరూపత్వాదిత్యలం । —యదవ్య
పిధూమతాప్రతియోగితయాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతయా నత్వేతి యోగితాయాస్తన్నానావృత్తిత్వధర్మాణాం నవచ్ఛిన్నత్వం తథాపి ధూమవ
వృత్తి తదాశ్రితప్రతియోగితామాత్రాభావస్య ధూమాభావత్వమన్యతత్తయాతమాదాయాతివ్యాప్తిః యది చ తాదృశాంశే చయ తావదభావప్ర
సమానాధికరణభేదప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేన తత్తత్సమానాధికరణరూపసామానాధికరణ్యప్రవృత్తి తత్సమస్తతుల్యవృత్తిత్వధర్మాధికరణధర్మాన
వచ్ఛేదమాదాయదోషవారణాయ తాదృశభేదత్వప్రతియోగితావృత్తిత్వాదివిశేషణం సాధ్యవత్వనియమతయా ఉభయత్వస్య సామానాధికరణ్యవృత్తిత్వం
యోగ్యం—యు ఉక్తభావప్రమాణసిద్ధమాత్రతాదృశ ఘటితే ప్రమేయత్వం సాధారణ్యాభావస్యాపదంతరనతత్త్వస్య ఘటకత్వేన తత్త్వ
మక్రియతాభావీయఘటమాత్రవృత్తి తాదృశప్రతియోగితా సామాన్యమాత్రమాధికరణ్యయావత్వముదంతభాగ వైయర్థ్య తత్సంచా
వత్తేః । అత ఏవ తాదృశాభావత్వధూమత్వమాత్రప్రతియోగితావచ్ఛేదకమితి యదుక్తం తద్యుక్తం [illegible]
౧ ప్రతియోగివిశేషణతావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకతానిరూపితప్రతియోగివిశేషణం యదవృత్తిత్వం అవచ్ఛేదకత్వమవగాహతే అన్యథా కేవలాన్వయిన్యవ్యాప్త్య
తాపిఘటిత... తాదృశాభావాప్రసిద్ధేః ।

రూపేణావిశేషణాభావవిశిష్టే యద్ధేతుమత్తాధికరణాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకధర్మావచ్ఛిన్నత్వం కృత్స్నప్రతియోగితాకాభావ [illegible] । తథా చ సాధ్యాధికరణ ధర్మావచ్ఛిన్నం
సాభావసామానాధికరణ్యవిశిష్టేతాలక్షణసమన్వయః । తదా ధూమవాన్ వహ్నేః [illegible] తాదృశధూమవత్తావచ్ఛేదకధూమసామానాధికరణ్యాభావాత్ [illegible]
ఘటకతయా సాధ్యాధికరణధర్మావచ్ఛిన్నసాధ్యాభావస్య వహ్నిత్వేన ధూమాభావస్య యత్ర తత్ర ప్రతియోగితావచ్ఛేదకవహ్నితావచ్ఛిన్నసామా
ధికరణావృత్తిత్వం వ్యాప్తిః ॥౫॥ అత్రేవివక్షణీయం యన్నిష్ఠప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాభావసామానాధికరణ్యాభావ [illegible] భావపద [illegible]
రూపావచ్ఛిన్నత్వం । తథా హి [illegible] అభావస్య వృత్తిత్వే [illegible] భావత్వరూపప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం తాదృశాభావ [illegible] ప్రతియో
గితావచ్ఛేదకాధికరణ [illegible] ప్రతియోగితారూపే [illegible] తద్వృత్తిత్వం తావచ్ఛేదకతా [illegible] । తదభావతాదాత్మ్యేనైవ ధూ
మాద్యభావస్య తదవచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యవిరహాత్ వ్యాప్తిః । ఏవం వహ్న్యభావాభావత్వ [illegible] అభావాభావత్వ [illegible] విశేషణానుపపత్తిరితి ధ్యేయం ॥
॥—॥ ఏవం లక్షణఘటకసాధ్యవత్తాఘటకాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వస్య [illegible] తదవచ్ఛిన్నాభావ [illegible] ఇతి ప
రిభాషితప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వవిశిష్టత్వే [illegible] తావచ్ఛిన్నమితి ధ్యేయం । సాధ్యతావచ్ఛేదకవ్యాపక [illegible] అభావ [illegible] తత్ర

వానేఘాంతేరతాద్వంవిశిష్టసత్తాభావమాదాయావ్యాప్తిరతిమ్మేయం।।— ఘటకేంభావస్య భావవిశిష్టపరతయా భావశూన్యప్రతియోగితానామాది
కరణ్యాదిదోషసామానాధికరణ్యప్రతియోగితాయాం తత్త్వం ఘంధావచ్ఛిన్నత్వస్య దోషసామానాధికరణ్యేన త్రైరూప్యం వ్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నాభావస్య
సావచ్ఛేదకత్వం చేందర్థః।।— విశిష్టసత్త్వం ప్రథమవృత్తి తద్విశిష్టధూమాభావః నచ విశిష్టాభావసామానాధికరణ్యావచ్ఛిన్నాభావస్య విశిష్టసత్త్వాభావతా
యాంమతిప్రసంగాభావేన శుద్ధవిశిష్టపరత్వేన అయోగోలకే ధూమాభావప్రతివత్తాద్య విశిష్టాభావసామానాధికరణ్యావచ్ఛిన్నాభావప్రతియోగితా
తాద్యతిరిక్తౌ తాదృశవిశిష్టాభావాభావత్వేనాధికరణ్యతాయాం అతిరిక్తత్వాయాంశ్త్రత్వాత్ తాదృశ।।— నను యతాభావైక్యమతే ప్రథమాభావతాపత్తా
ఘటోభావమాదాయ నదోషః।।— నను నాభావత్వావచ్ఛిన్నఘటాభావమాదాయ నవర్తత్వ ఘటాభావః నను యతాభావైక్యమతేతు ఘటాభావ
భవ ఇతి దేయం।। నను భావభిన్నాభావత్వం విశిష్టభావశూన్యప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నసామానాధికరణ్యం నను విశిష్టే।।— నను ఘటా
దృశప్రతియోగిత్వం గతి యాంసాధ్యవ్యాపకతాయాంనవప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం తదవచ్ఛిన్నత్వవిశిష్టస్య అనుపయుక్తమితివాచ్యం। తథాచ।
తథా విషయతాఘటితాపి తాద్విశేషతయా తద్వైశిష్ట్యస్య విశేషతావిభావః।।— యద్యపి తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతా—

శాఖిత్వహేతావచ్ఛిన్నప్రతిబధ్యతానిరూపితప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకసంబంధేన ప్రత్యధికరణవృత్తిత్వం వివక్షణీయం అత్ర చ నిరవచ్ఛిన్నప్రకారతా
యాం ఏవప్రతిబధ్యతావచ్ఛేదకతావ్యక్తిభేదవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాయా దృశ్యత్వ [illegible] తుం. సర్వత్రైవ న న సంభావాభావతాదవస్థ్యాత్ ఏవం అత్రాపి నిరవచ్ఛి
తాంతచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రకారతావచ్ఛిన్న తన్నిరూపితప్రతిబధ్యతాయాం [illegible] యుక్తస్య [illegible] బోధః తథా చ యత్కించిత్సాధ్యతావచ్ఛేదకం తత్రకారంతేన
[illegible] సమవాయేన రూప్యేరూపే భావాపన్నవిషయతా నిరూపితప్రకారతాదితి వదతి ॥ యాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాధికరణత్వ
సతి యాదృశప్రతియోగితాశ్రయాధికరణం యత్తదవ్యాప్యం యత్తత్సంబంధేన వ్యాప్యత్వాదర్శనాతి వాచ్యత్వః ॥ ఏవమేవ తత్తదవయవే తాంత్రేవినేద
నం ప్రతావచ్ఛిన్నత్వేన ఏవం [illegible] తద్వదవసాదా యత్ర ద్రవ్యతాదవచ్ఛిన్నతార్తితా యా విశిష్టైకార్థవర్ధిత తాపదం తత్ర నిరవచ్ఛిన్నతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న
ప్రతియోగితాం ఇతి శబ్దబోధః నిర్వాహకత్వేన పరం తు తాదృశాప్రతావచ్ఛేదకతా ఇతి సంబంధవతి తత్త్వాహ అతఏవేతి ॥ ఘటత్వాదినా
యాభావప్రతియోగితాయా ఏకమాత్రవృత్తిత్వాద్వివక్షితసంబంధాప్రసిద్ధమలక్షణం తాభావేప్యతత్ప్రతియోగితాయాధికరణ్యేతి సంబంధ
భవతీతి బోధ్యః ॥ ఇదం తు ప్రతియోగితావచ్ఛిన్నతాపదం వస్తుతః ప్రతియోగితా వచ్ఛేదకతాసంబంధావచ్ఛేదకధూమత్వతద్విశిష్టాద్యాపత్తిః

సా

ద్వైరమాణాయలక్షణసమన్వయః॥—॥వహ్నిత్వవ్యాపకతావచ్ఛేదకత్వాభావాద్వహ్నిత్వనాస్తిత్వప్రవహ్నిత్వసాంబంధినిబత్తంత్వేస్త్వైవభావాదుభయసాధర్మ్యాంగా
వచ్ఛేదకత్వేతితద్వ్యాప్తిః తత్రైవద్వితీయలక్షణేపితత్త్వైకవహ్న్యభావవమాండాయసాంబంధవారణాయతన్నతావలంబనం॥—॥మహానసీయవ్యత్వం
వ్యభావీయప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం అపితత్త్వదవచ్ఛేదకతాంశతేనక్రపత్యేకంవయోర్నస్తితాదృశాభావాపికారసాయతదభావీయప్రతియోగితావ
చ్ఛేదకతాతేనకేవయోర్నస్తిరితేనసాధ్యసత్త్వేనసామానాధికరణ్యవిశేషణామకర్తనక్రమితత్స్వత్వవత్యం।ఏతన్నతే॥—॥ఎవంచేతివహ్నిత్వేనసామానాధిక
రణ్యేనావచ్ఛేదకత్వస్యపయోర్నస్తుఃపయోర్నస్తిరితేత్రిపత్తికాంశంభవాదిరముపలక్షణం।సమానాధికరణావచ్ఛేదకవహ్నితావచ్ఛిన్నవహ్ని
రిత్యావచ్ఛేదకతాంశవేదస్యపర్వతావృత్తిత్వేనభావస్యప్రతియోగితైయధికరణ్యానుపపత్తిః॥—॥ద్వితీయలక్షణేపితత్త్వైకవహ్న్యభావవమాండా
యసాంబంధవారణాయతన్నతావలంబనం॥—॥అవచ్ఛిన్నాదిసంబంధపదసార్థక్యవచ్ఛిన్నాదిసంబంధాంఅవచ్ఛిన్నాదిసాంబంధోర్థః।తథా
యథాలిఖితంభవతిత్యర్థః॥—॥సంతువాచ్యసాధ్యసామానాధికరణ్యత్వంయద్వాపంతదవచ్ఛేదకవచ్ఛిన్నాదిత్వసాధ్యసామానాధికరణ్యత్వం।
॥ ॥సాధ్యాభావవదవృత్తిత్వసాధ్యసామానాధికరణ్యతేనకత్త్రతిపాద్యత్వసంభవాత్॥—॥యద్యపిసమానాధికరణంవిధయాం

వచ్ఛేదకత్వం ప్రతియోగినిషేధ్యతావచ్ఛేదకతిరతాదృశాభావచ్ఛేదకత్వం సావచ్ఛిన్నత్వం తేషు అభావవిశేషణేన హేతుతావత్తు తాదృశాభావచ్ఛేదకత్వాదేర్వ్యక్తి
తాదృశాభావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నదాత్మకసంబంధత్వ [redacted] వచ్ఛిన్నదితి యథాశ్రుతం సామానాధికరణ్యమాత్రమవచ్ఛేదకమితి వ్యాప్తిః ॥ ఇతి లక్షణవ్యాఖ్యానం ॥
ఉపపత్తిత్వస్యేహ తు సమానాధికరణాభావప్రతియోగ్యవృత్తిత్వభావప్రతియోగితాయాం సామానాధికరణ్యం నావచ్ఛేదకం సావచ్ఛిన్నత్వసంబంధియద్ధర్మనిష్ఠసంబంధ
బంధిత్వాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం భిన్నత్వసావచ్ఛిన్నత్వం వ్యాప్తిః తద్ధర్మస్య తత్వాంశప్రతియోగిత్వం చేత్ ప్రతియోగిపరం ద్వితీయపదం సా
మానాధికరణ్యావచ్ఛేదకపరం వృత్తిమత్వం ధర్మస్య వచ్ఛిన్నాభావమాదాయ ప్రసిద్ధివారణాయ సావచ్ఛిన్నసంబంధేతి అత ఏవ వ్యాప్యవృత్తిర
త్వాదేరిత్యయుక్తం వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యత్ర వహ్నిత్వం యత్ తాదృశసామానాధికరణ్యావచ్ఛేదకత్వం సావచ్ఛిన్నసంబంధితా అత ఏవ వ్యాప్య
పదేన తాదృశేనాన్వయ తత్సామాన్యేనాదాతుమశక్యతయా సావచ్ఛిన్నసంబంధిత్వం తావచ్ఛిన్నత్వభేదనిష్ఠాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం ప్రతియో
గిత్వం అవ్యాప్తివారణాయ విశేష్యతావిశిష్టసత్తా తద్వారణాయ విశేషణదళం అత ఏవ ప్రతియోగిలక్షణే ఇదమత్ర వచ్ఛిన్నాభావమాదాయ వహ్ని
త్వస్య సంభావితావచ్ఛేదకత్వం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వం తాదృశాభావాదరూపమాభావవ్యాప్యవృత్తిత్వవారణాయ అయోగ్యత్వాదధూమవ

తరాం భావమందాయ ధూమత్వగ్రహం భావిక్షాంవచ్ఛేదకత్వంప్రతియోగితానిరూపకసంబంధావచ్ఛిన్నత్వవిశేషాంశవన్నత్వ ఇంద్రవ్యేవత్వప్రభావమందాయ
దోంషస్తి న్యవస్థేత్యత్ర స్వవదాంశ్రేనామాంనాధికరణత్వసాధ్యయం తత్ర స్వరూపసంబంధావచ్ఛిన్నధర్మస్వరూపమితరతాప్రాకరణయం యదిదం వహ్నిత్వేన
వహ్నిప్రకారకయాం భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం ఘటత్వతాత్పర్యతభావప్రయోజనయత్వం తదాపయోంన్యత్రయత్రనాదేవతాదృశాం భావమందాయ
దోంషాం వారణయః అన్యథాతదధర్మవతివ్యభిచారాంతరదావమితిచేన్న ॥ అత్రాపి తత్త్వవిచారః ॥ — ॥ తద్ధూమాన్యత్రదంది తాత్పర్యంతత్తద్వ్యక్తి తాదృశవ్యక్తి
భావమందాయ లక్షణం న చ తదిదవ్యక్తి వ్యక్తేః తాదాత్మ్యస్వరూపధికరణత్వ ధర్మం నవన్ని న్యాభావం వక్తః ॥ — ॥ ఇదమాపాదితం తత్తు మన్యతే తాదృశ
త్వాభావమందాం యాంతి వ్యాప్తివాదరణం తత్ప్రయోగే స్యాద్ధూమ ॥ — ॥ ఏవంచ కాలికసంబంధావచ్ఛిన్నకాల్యాభావాభావ సాధ్యకాసంబంధేతా దత్ర
తాదృశ భావమందాయ దోంష వారణం సాధ్యం ॥ — ॥ అత్రైదమవధేయం కాలికసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకప్రతి తాదృశభావా భావే సాధ్యప్రసి
య తాదాత్మ్యవ్యాప్తిః సాధ్యసామాన్యాభావప్రతియోగికసాధ్యాధికరణత్వాదేశాంవచ్ఛేదకత్వాదికసంబంధేన తద్విధికరణకాలవృత్తి
యాసాంధికరణవృత్తి తాదృశభావాభావచ్ఛేదకవిశేష సాధ్యవన్నవృత్తి తేవతత్సంబంధావగాహి ప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాపర్యాప్త

ష్టతయా సంబంధేన తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకాభావః తత్ర సామానాధికరణ్యం ఇతి వివక్షణీయం. విశేష్యతాతాదాత్మ్యాభావసంబంధేన తద్ధర్మావచ్ఛిన్నం.
బంధేన చ స్వవిశిష్టవృత్తిత్వాభావవత్వం చ ఇతి విశేష్యతయా సాధ్యవత్త్వం స్వప్రతియోగి బంధేన తద్ధర్మవత్త్వసంబంధేన తదభావవిశిష్టే వైశిష్ట్యం
యం చ స్వవిశిష్టత్వే సతి స్వప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వం తదభావవత్వం తదుక్తసాధ్యతావచ్ఛేదకత్వమితి తాదృశసాధ్యతావచ్ఛేదకత్వే తాదృశవ్యాప్తిపర్యాప్తిః సంగతా॥
॥—॥ స్వరూపసంబంధరూపాం వైశిష్ట్యం తదభావవత్త్వం ఇతి సంబంధేన తాదృశాభావవృత్తిత్వం తత్సామానాధికరణ్యాభావవత్త్వమితి సంబంధేన వ్యాప్తిః సం
ధ్యతావచ్ఛేదకవిధేయతావచ్ఛేదకతాపర్యాప్తి ఇత్యర్థః సంబంధవతి తాదృశవిషయతాయాం సాధ్యతావచ్ఛేదకసంబంధావచ్ఛిన్నప్రతిబంధకతావచ్ఛే
దకత్వస్య తాదృశ అతో అనుమితిసామాన్యపదం ॥—॥ స్వం విషయితాతం ప్రకారతయోభావః తద్విశిష్టాయాః సంబంధః తత్ర ధర్మావచ్ఛిన్న
ఇతి యోగితాకత్వం తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వం తద్విశిష్టప్రకారకతావచ్ఛేదకతాయాః తాదృశసంసర్గత్వం ధర్మః ప్రకారతానిరూపితత్వం తు
తావచ్ఛిన్నప్రకారతాకవిషయత్వే తాదృశసంసర్గతావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాసంబంధేన ప్రకారతాకత్వ ॥—॥ ప్రకారతావచ్ఛిన్నప్రతియోగి
గితాకత్వసంబంధేన ప్రకారతావచ్ఛిన్నప్రకారతాభావవిశిష్టవ్యభిచారప్రతియోగితాకవిరోధితా ప్రకారతాసంసర్గత్వేన తద్విశిష్టప్రకారతాప్రయు

ఏవ ॥—॥ యత్సంబంధేతి సాధ్యతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నత్వరూపతః తేనైవ సంబంధేన హేతోర్నిష్ఠతాదాత్మ్యాభావాభావావచ్ఛిన్నతావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వం
బంధేనైవ వహ్నిప్రకారకజ్ఞానేన ప్రతిబంధకత్వేపి నేష్టసిద్ధిః ॥—॥ ఉభయోర్నిష్ఠాభావ ఇతి ఉభయోర్నిష్ఠమితి శ్రోత్రియత్వనిష్ఠప్రవృత్తితాకత్వావిశిష్టప్రతి
బంధకతావచ్ఛేదకవిషయతాశ్రయతాభావ ఇతి వహ్నిమాన్ ధూమవానిత్యాదౌ ధూమవదధికరణధర్మాణాం వహ్న్యభావవద్వృత్తిత్వేన
మానాధికరణధర్మాణాం వహ్నిప్రతియోగికాభావవద్వృత్తిత్వే తేన విషయతాశ్రయవహ్నిసామానాధికరణ్యాభావవద్వృత్తిధూమ ఇత్యాకారకవృత్తితాప
ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవిషయతాశ్రయత్వాభావవ్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నాభావవద్వృత్తిత్వేన తాదృశాభావాభావాదవ్యాప్తిరితి చ
యోర్నిష్ఠాభావో నిరస్తః ఏవం చ తాదృశవిషయతాపయోర్నిష్ఠత్వవహ్నిసామానాధికరణ్యాభావవద్వృత్తిత్వవ్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నాభావవద్వృ
త్తిత్వవిశిష్టయత్ర వర్తతే తత్ర తేనైవ వ్యాప్తిః వ్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నాభావవద్వృత్తిత్వవిశిష్టాయాం ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకవిషయతాపయోర్ని
ష్ఠతదవచ్ఛేదకత్వమేవ వహ్నిసామానాధికరణ్యాభావవద్వృత్తితావచ్ఛేదకత్వం తదంతర్భావేన విషయతాపయోర్నిష్ఠశక్యవ్యాప్తిపయోర్నిష్ఠాభావ ఇతి
శబ్దతదవస్థా ఇతి వాచ్యం విషయతాపయోర్నిష్ఠావచ్ఛేదకవిషయతాపయోర్నిష్ఠవ్యక్తేస్తత్వమితి నావ్యాప్తిః అన్యథా యత్ర ప్రవృత్తిత్వం

త్రస్య విశేషణప్రవపయోః స్వాధికరణతైవ సాధ్యాభావవత్త్వం ఊర్ధ్వతత్తాయాంత భాతే ల విషయతాపయోః స్వాత్మనతాద్వ్యాప్యత్వాద్ భావ సాధ్యవ్యాప్తిత్వ
వత్త్వం అతః పయోః స్వాధికరణం యత్తద్వృత్తిత్వం తత్తద్విశేషణతానిరూపిత సాధ్యాభావవత్త్వయోర్విశేషతాయాంత భాతే స్వాధికరణపయోః ప్రకారతయోః ఇతి
భావః। అత్ర వహ్నిప్రతియోగికాభావవదవృత్తిత్వాంశే విషయతాశ్రయతాస్వత్వే తత్ప్రయోగే ప్రకారతా వ్యాప్తిమాహ సాధ్యప్రతియోగికాభా
వమాత్ర ఇతి। విశిష్టవిషయతాయాం ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదక త్వాభావే తే వహ్నిప్రతియోగికాభావవదవృత్తిత్వవిషయతాయాం వహ్నిసామాన్యాభావ
వదవృత్తిత్వవిషయతాయాం ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వాత్ తదాశ్రయతావచ్ఛేదకత్వం తత్త్వాంతే పయోః స్వాధికరణత్వాద్ వ్యాప్తిః భావః। అత్ర వహ్నిత్వ ౩
సాతు సాధ్యప్రతియోగికాభావ ఏవ తే నిశ్చయః ప్రతియోగివృత్తిత్వ ఇతి సంబంధస్తు విశిష్టాభావే ఉభయాభావాదికమసంగృహీతవ్యాపకీయ ఇతి।
నిరూపకప్రకారత విషయతావచ్ఛేదకత్వే ఇతి నిరూపకతాసంబంధేన విషయతావిశేషణ నైష్ఫల్యదోషః। అయం నియమః సాధ్యప్రతియోగికత్వ మిత్యాకార
కస్థలే ప్రకృతే సాధ్యాభావవదవృత్తిత్వవిశిష్టవిషయతా జ్ఞానాకారకాద్యవిషయత్వే ప్రతిపాదయతి భావాత్ సాధ్యాభావత్వ
విశేషణ జ్ఞానే యత్రైవ ప్రకృతే సాధ్యనిరూపకత్వం సాధ్యమితి భావః। తదాకారకే అవచ్ఛేదకవిషయవృత్తిత్వే అధికరణవృత్తిత్వత్వ
త్వేనైవ ప్రకారతయా సంభవతి ప్రతియోగివత్త్వ సామాన్యాభావాధికరణతావదితి। ఇతి సాధ్యాభావవదవృత్తిత్వవిశిష్టత్వం సాధ్యప్రతియోగిక

తద్రూపలక్షణం అభావవదవృత్తి తత్తద్వైశిష్ట్యం తద్వాదితమవచ్ఛిన్నప్రమా ఇతి శంకాతాత్పర్యకం ॥ సమాధానం తు సాధ్యాభావవదవృత్తి
తత్తద్విశిష్టతత్ర అభావే సాధ్యం విశేషణమేవ న తూపలక్షణమితి ఏవంచ సాధ్యవన్నిష్ఠో యః సాధ్యాభావన్నిష్ఠ అభావః తన్నిష్ఠవిషయతా
తన్నిరూపితే తాదృశతాన్నిరూపితే ప్రతియోగితాసాధ్యవిశిష్టాభావవదవృత్తి తత్తద్విశిష్టవిషయతాశాలిన్ నిరూపితయావద్విశేషణాధర్మావచ్ఛి
న్నాభావవదవృత్తి తద్విషయతాశాలి నమ్బో ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వం తద్వ్యక్తిత్వవద్వ్యాపారమేవ తత్ అభావాంశే ఇతి ॥
అవచ్ఛిన్నవృత్తికాలత్వమితి అభావవత్వావ్యాప్యవృత్తితా నిరూపకాధికరణత్వం నిరవచ్ఛిన్నయమితి భావః ॥ నన్వత్ర ఏవం సాధ్యవ
న్నిత్యాదినా ఉక్తో యోఽంశః స తు నిరర్థకః తథాహి సాధ్యవన్నిష్ఠప్రతియోగితాకతేదన్యవన్నిష్ఠాభావనిరూపితే వన్నిష్ఠత్వమవిభాతం ॥
యత్ర తత్ర అభావవత్వే సన్నవన్నిష్ఠో యో విశేషితో యో మేవ అవ్యాప్తిః ప్రతియోగి సాధ్యతావచ్ఛేదకమాత్రవిశేషితాభావవిషయతా
నిరూపితః ఉక్తవిషయతానిరూపకాభావస్య ప్రతియోగితాయాం వన్నిష్ఠత్వమానే వన్నివిశేషితత్వం తత్సంబంధావచ్ఛిన్నత్వ
మాత్రవిశేషితత్వమిత్యర్థః ఏవం ప్రతియోగితావిశిష్టవృత్తితావన్నిష్ఠ ఏవం ప్రతియోగితావచ్ఛేదకమాత్రవిశేషితప్రతియోగితావిశేషతా

భావప్రత్యయోంశాన్వ్యేతి భావః॥—॥హేతుశ్చ సాధ్యో భావవద్వృత్తిత్వవిషయితా అనుమితిప్రతిబంధకతావచ్ఛేదికేతి ప్రాచీనమతేనానుమితిహేతుః తత్ర ప్ర
కారతాతత్సంబంధేన తాదృశవృత్తిత్వవిశిష్టవిషయతా అనుమితిప్రతిబంధకతావచ్ఛేదికేతి తాదృశవృత్తిత్వవిశిష్టవిషయితాంశధర్మాన్తరాదృశానవచ్ఛేద
కతయా ప్రకారకత్వం ప్రతిబంధకం తద్విషయధర్మితావచ్ఛేదకధర్మాంశే తాదృశవృత్తిత్వవిశిష్టవిషయతాభావాదితి తత్ర ప్రకాశవచ్ఛేదకతాపన్న
వన్తాపత్తేః అవ్యాప్తిరితి శంకాం నిరాకరోతి॥—॥తాదృశవృత్తిత్వవిషయితాయాం మనంతర్భావేన ఇతి న్యాయమతే ఇతి చేత్ ప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకత్వం తాదృ
దృశవిషయితా అనుమితిప్రతిబంధకతావచ్ఛేదికేతి వాచ్యమ్॥—॥సమవాయసాధకాభావధర్మావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాక తదభావరూపస్య ఏకత్వేనాసంభవా
మావ్యాప్త్యాదేః॥—॥కిఞ్చిత్ విశేష్యతాకత్వం ప్రతియోగితైవ ప్రతియోగిత్వం పరితస్తాదృశవిషయిత్వం తత్ర ఏవ తత్త్వేనేతి చేన్న ॥—॥సమవాయసాధకాభా
భావప్రతియోగితత్వేనేతి సమవాయసాధకాభావః సాధ్యవద్వృత్తిత్వం సమవాయసాధకాభావత్వేనేతి సమవాయవద్వృత్తిత్వం తత్ర మతిరిక్తవృత్తిత్వం॥—॥కిఞ్చిత్సంబంధేనా
భావవద్వృత్తిత్వవిషయితా భావవద్వృత్తిత్వే ప్రతియోగితాకధర్మావచ్ఛిన్నభావవ్యాపకత్వం సంబంధేన తత్త్వాదితి అన్యే ప్రతియోగితాకధర్మావచ్ఛిన్నభావరూ
ప్రతియోగితాకధర్మావచ్ఛిన్నభావవత్తావచ్ఛేదకసంయోగేన సాధ్యత్వప్రతియోగిత్వాపత్తేః అభావత్వావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకత్వం ప్రతియోగిత్వం ప్రకారతా అభా

పమాంత్రస్య విశేషస్తత్ప్రదర్శనం ॥ — యత్రాం విభక్తి యోగినైయ్యధికరణ్యాదివేశేషం యోగాభావస్తో యత్తావదితావస్థిం సంయోగాత్మకాభావస్య
శేషయ యత్రాం విభక్తి యోగితాశ్రయాభావసమానదేశ సామానాధికరణ్య వైయధికరణ్య సంబంధేన స్కంధక తయా తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగితాక
దవచ్ఛిన్నత్వాః శేషయ యత్రాం విభక్తి యోగితాయాం విశిష్టసాంబంధ్య వ్యాప్యత్వాదవచ్ఛేదకత్వం పావత్తే తత్రాం దేశ దేయ నిత్య ప్రతియోగితాయాం
తదిదన్ని సం మువసారయి తు మూహ విశిష్ట సాంబంధ్యేతి ॥ — యత్తు మన్తేయ వ్యాప్యయాం స్వాత్మత్వే దర్శితాం దేశాంవి తస్య ప్రతియోగితాం వచ్ఛేదకత్వ
శిష్టః దేశ దేవ విస్తృతత్వ స్వదత్వేన యనూపేణ వస్తుభావమాదాయాం దోషః ॥ — సాంబంధ్యతావచ్ఛేదక సంబంధేన వ్యాప్యతాయాం విశిష్ట ఇయ్య
తేనేన సాక్షాత్ సమానాధికరణ్య తాం యాం న్యత్వే వితత్ర సాంబంధ్య తావచ్ఛేదక సంబంధేన తస్యాప్య దిధికరణ్య తావదవ్యాప్తిః ॥ — అసో తత్వ అధికరణ
దేశ వద్వస్తు వృత్తిత్వ తస్య చరిత్రం శాస్త్రం అధికరణ వృత్తి తాత్పర్య శక్త్యా స్వైయధికరణ్య యోగత్వాదాభావేన సామానాధికరణ్య దేశ తత్సంయ
వచ్ఛిన్న వస్తు మాంగ తాసేయ ॥ — ఎవం సాంబంధ్యాది రూప ప్రతియోగి నైయధికరణ్య దేశ రూప సమానాధికరణ్య తాం యాం సాంతే ఎవం తాస్త్రావ్య
ప్తిః ॥ — అత్రైవ రూప సామానాధికరణ్య విశిష్ట సంబంధ దేశ రూప తాం నమదేశ తాం తద్భావమాదాయ యాంతి వ్యాప్తి రత ఎవ తదితి ॥ — అత్ర త

వహ్నేంధనాంశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నస్వరూపసంబంధాధికరణతావచ్ఛేదకత్వస్యోక్తత్వాత్ ఘటత్వాభావః ప్రతియోగివైయధికరణ్యాధికరణవృత్తిమాం ౭౪
త్వేనైవ ధూమాదౌ గమనమాహ అన్యథేత్యాది॥ — యత్రైతావచ్ఛేదకసంబంధేన తదధికరణవృత్తిత్వాభావే తత్త్వం అవ్యాపకత్వం అప్యప్రసిద్ధేః
నిరుక్తహేతువిశేషణానాం త్వనధికరణే తాదృశధూమత్వావచ్ఛిన్నస్య సంబంధేన వృత్తేరప్రసిద్ధత్వేన నాతివ్యాప్తిః॥ — నను సాధ్యవదన్యావృత్తిత్వపర్యాప్తి
సంబంధేన ఉభయత్ర యత్ర సాధ్యవత్ప్రతియోగికస్య తు త్వం వ్యాప్తి సాధ్యవత్పా — తథా చ విషయత్వాది సాధ్యవత్ప్రతియోగికత్వం
సాధ్యాభావవదవృత్తిత్వం తదేవ పరంపరయా విషయతానాదిసాధ్యవత్తా వ్యాప్తిప్రయోజకమితి యథా సాధ్యత్వఘటితయుక్తవిషయతా
నాదిసాధ్యకా వ్యాప్తిః అధికరణవిశేషణాదావయత్త తథాపరంపరయా తత్తద్యుక్తే తదభావాదిసాధ్యకా వ్యాప్తిః తథా చ విశేషణాద
వృత్తిభావః॥ — నను తాదృశాతిరిక్తాదౌ మహత్వాద్యయోర్వృత్తిత్వావచ్ఛేదకసంబంధేన — ఇత్యత్ర సాధ్యాధికరణ
సంబంధేన సాధ్యత్వవిశిష్టే ధూమత్వాద్యభావం — తథా చ సత్త్వాదినాతి తత్తదధికరణవృత్తిత్వవిశిష్టసత్త్వాభావస్య
తత్రత్యసాధ్యావచ్ఛేదకత్వాదనతివ్యాప్తిః అధికరణవిశేషణే తాదృశాభావాధికరణం సాధ్యం సాధ్యవదితి నాతివ్యాప్తిః॥ — నను తథా చ ౮

ఘటత్వేన జనకవృత్తితాభావీయప్రతియోగితాయాం అన్యూనానతిరిక్తవృత్తిత్వరూపమవచ్ఛేదకత్వం తద్వాచకపదవృత్తిత్వం తత్త్వేన వృత్తిత్వేన తత్తద్బోధః ॥ — వహ్నిత్వేనతా
నిరూపితావచ్ఛేదకతాశాలిభావవతి తాన్నిరూపితావచ్ఛేదకతాశాలిభావవహ్నిధూమవృత్తిత్వత్వేన సాధ్యవృత్తిత్వత్వసాధ్యాదౌ ధూమవృత్తిత్వాన్వయాభావయోః నిశ్చయత్వే ॥
— తద్రూపావచ్ఛిన్నం గుణత్వాదితాదాత్మ్యరూపత్వవృత్తిత్వావచ్ఛిన్నతాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాభావమాదాయాతివ్యాప్తిరతో వ్యాపకేతివిశేషణం తాదృశయద్వ్యాపకతావచ్ఛేద
కతి । తద్రూపనిరూపితతాదృశావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాకం తాదృశవృత్తితాభావస్య వ్యాప్యవృత్తిత్వేన దూషణాత్ నిరూపితసంయోగాత్మకవృత్తితాభావస్య
వృత్తిత్వ వ్యాప్యవృత్తేః పూర్వోక్తరీత్యా విశిష్టవృత్తితాభావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాభావాదతివ్యాప్తిః నవ్యమతేవృత్తిత్వేన ధూమవృత్తిత్వ
సామాన్యాభావస్యావచ్ఛేదకతాయాం అతివ్యాప్తిరితివాచ్యం సమవాయవృత్తిత్వసమవాయాదికాలికధూమవృత్తిత్వనిరుక్తవిశిష్టవృత్తిత్వయోః
వప్రతియోగితాయాం విశిష్టతావచ్ఛేదకత్వం ॥ — అత్ర ప్రతియోగితాయాం మేవయావత్త్వం నివేశ్య నిరుక్తప్రతియోగితానిరూపకాభావస్య తాదాత్మ్య
నిరుక్తప్రతియోగితాకాభావవద్వృత్తిత్వతత్త్వవ్యాపకత్వం వ్యాప్యవృత్తిధూమవృత్తిత్వప్రతియోగితాకాభావవత్త్వం వ్యాప్తిః ॥ — అత్రాభావత్వేన అభావా
భావప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం తద్రూపతద్రూపోభయత్వేన వృత్తిత్వపర్యాప్తతావచ్ఛేదకాదృశరూపపర్యాప్తావచ్ఛేదకతావచ్ఛిన్నా
మలక్షణం ॥ — వారణాయ సంబంధవిశేషేతి ॥ అత్రవృత్తిత్వస్య నైవప్రతియోగితావచ్ఛేదకతాయాం స్వరూపసంబంధావచ్ఛిన్నత్వస్య నివేశే నయతయాతాదృ

ణావచ్ఛేదకతావచ్ఛేదకరూపేణ వ్యాపకత్వం త్రితయత్వైవ ఇష్టత్వమేవ పర్యాప్తిసంబంధేనైవ వ్యాపకతయా తదభావలక్షణఘటక ఏవేత్యవ్యాప్తిః॥ ఇ
తి పూర్వపక్షః॥ ౧ ॥ పక్షేణ విశేష ఇతి తత్పక్షేణ వర్త్తిపక్షే ప్రవృత్తి తస్య విశిష్టసాధ్యాభావ ప్రతియోగిత్వం స్త్రీ నభూత వివక్షిత్వాద వ్యాప్తి పూర్వపక్షగ్రన్థే కేచిత్ సాధ్యప్రసిద్ధ్యా విన
ష్టతిః॥ ౨ ॥ సాధ్యవ్యాపకతావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నప్రతియోగితాసామాన్యం యదభావావచ్ఛిన్నవ్యాపకతావచ్ఛేదకం తదన్యత్వమిత్యర్థః అత్ర ప్రతియోగితే
యోగితాయాం సాధ్యవిశిష్టత్వమపి దేయం అన్యథా వహ్నిమాన్ ధూమాదిత్యాదౌ వహ్నిత్వేన ఘటాభావప్రతియోగితాయాం ఘటత్వస్యాయాం ధూమవ్యా
పకతావచ్ఛేదకతావిరహో దండత్వావచ్ఛిన్నసాధ్యతావచ్ఛేదకవ్యాపకత్వమపి ప్రతియోగితాయాం దేయం తేన వహ్నిత్వేన ఘటతదన్యత్వాభావప్రతియో
గితాయాం ఘటతదన్యత్వాయాం హేతువ్యాపకతావచ్ఛేదకత్వేపి న క్షతిః వహ్నిత్వేన వహ్నిసామాన్యాభావ ఉభయాభావప్రతియోగితాయాం హేతువ్యా
పకతావచ్ఛేదకత్వమక్షతమేవ ప్రతియోగివృత్తిత్వం ఇతి ప్రసంగాత్ ఇష్టాపత్తిః॥ ౩ ॥ ఘటవృత్తి తేన తథా నవచ్ఛిన్న సంబంధసామాన్యావచ్ఛిన్నవృత్తిత్వమేవ
సాధ్యమిత్యభిప్రాయ ఇతి తదా ఘటితత్వాభావాదౌ సాధ్యాభావవత్త్వఘటనాంశత్వే తత్సాధ్యవిశేష సంబంధేన ఘటితదా వృత్తేః సాధ్యసంయోగాదే
హేతుసమానాధికరణాభావాప్రతియోగిత్వం వా వృత్తి తత్సాధ్యం తదా ఘటితవృత్తితావచ్ఛిన్నాభావ ప్రతిలక్షణఘటక తత్సాధ్యఘటితావృత్తితాదృశఘటితాభావా

౯

త్వకే సాధ్యాభావవద్వృత్తిత్వాదిత్యత్ర షష్ఠ్యర్థాంశమతే తద్వృత్తిత్వరూపసాధ్యాభావవద్వృత్తిత్వస్య ఘటకత్వాదిత్యర్థః తస్యాంశే స్వతాంశమతే తత్వావచ్ఛిన్నాభా
వవలక్షణఘటకత్వాభావాదితి వాచ్యం వాచ్యతావది నామ్ని అంశమతే తత్తయోస్స్వరూపసంబంధే తద్భావాప్రసిద్ధేః యదిహ స్వతాంశమతే తత్వావ
చ్ఛిన్నత్వప్రసిద్ధినియమాయోర్నామభావే తదా అంశమతే తన్నియమాయోరభావస్య సిద్ధాంతే సాధ్యాభావవత్తాయామపి తత్తాదాత్మ్యమాత్రవృత్తిరితి
సంగతం తస్మాద్ఘటత్వరూపితస్వరూపసంబంధావచ్ఛిన్నమేవ వృత్తిత్వం సాధ్యమితి ॥ అత్ర మహానసవృత్తిత్వస్య సామాన్యాభావమిత్యపి ప్రసక్తౌ
సాధ్యాభావవద్వృత్తిత్వమితి తమోరాశంకశ్చేయమపి ప్రతియోగితావచ్ఛేదకవ్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నాభావవద్వృత్తిత్వ తస్య తత్త్వేనోక్తసాధ్యం తదా
ఇత్యత్రాశంకిత సమవాయేన వృత్తిత్వాభావాదవ్యాప్తిః ॥ ఇతి వ్యధికరణధర్మావచ్ఛిన్నాభావవిచారస్సమాప్తః ॥

౧ (అవచ్ఛేదకత్వనిరుక్తిప్రతియోగ్యసమానత్వధర్మ)

(లక్షణం)

విదితాం చేదవచ్ఛేదకత్వనిరుక్తి। ననుప్రతిలక్షణఘటకావచ్ఛేదకతాతావచ్ఛేదకస్వరూపసంబంధరూపత్వప్రతిశేషరూపసంధ్యాదిద్ధేరుద్దేశ్యత్వేబాధః
(లక్షణ౧) తత్సామానాధికరణ్యం యత్ర తథాత్వేన తథాత్వం ఘటకత్వం తు తావచ్ఛేదకతాయాం తథాతాదాత్మ్యం ప్రతి। ఏవం అవచ్ఛేదకత్వఘటకావచ్ఛేదకతాతావచ్ఛే
దేనతత్సిద్ధేరుద్దేశ్యత్వేఽపిబాధః। ఏతత్సామానాధికరణ్యం యత్ర తథాత్వేన తథా ఘటకావచ్ఛేదకతాయాం తథాతాదాత్మ్యం ప్రతి ఏవం అవచ్ఛేదకతావచ్
తియోగ్యవచ్ఛేదకతాతావచ్ఛేదకేన తత్సిద్ధేరుద్దేశ్యత్వేననపుంస్త్వే హేతుంభావకాంశాంగత్వాన్యథాసిద్ధమితి సారం। తత్ప్రదర్శనాయాహ తత్ర్వదర్శ
యతి వ్యభిచారిణ్యతిప్రసంగాదితి ప్రకృతవ్యభిచారిప్రవృత్తిలక్షణవతాంవదిత్యర్థః పక్షభూతావచ్ఛేదకతాయాం తదేవ తత్సాధ్యాయవ్యభిచారి
వహ్న్యభావప్రతియోగితానిరూపితస్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకతాయాంయద్గురుధర్మనిష్ఠత్వప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వేనవహ్న్యధికరణత్వమితి
రూపాదావచ్ఛేదకతాయాంస్వరూపసంబంధత్వనిరూపకత్వంపునర్వక్తవ్యమితి ప్రతాం వ్యభిచారిప్రవృత్తిత్వాదర్థః స్వవ్యభిచారిణ్యతిప్రసంగాదిత్యర్థః
(శ్రీమద్గ్రంథానురోధేన నిరుక్తప్రతియోగినిరూపితస్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛేదకత్వఘటితత్వాదిపక్షత్వతత్సామానాధికరణ్యతావచ్ఛేదకత్వాప్తి
దసాధనమేవ అభిప్రేతమిత్యాశయోఽయమిత్యత ఇతి అత్రహేతుమాహ వ్యభిచారిణీతి వ్యభిచారిప్రవృత్తి తత్సాధనంచ స్వరూపసంబంధరూపావచ్ఛే

(తత్త్వచింతా ఏకదేశ విషయ తేవక్తి ...యం)

దక ఘట రూప తత్త్వ ... తు గా ఘట ధర్మే ... ప్రతియోగితా ... సాధ్య ... తు ... ప్రదర్శితే ... తదభావాది తాత్ప

దిశా ఏవం చ ... సాధ్యాభావ రూప ... తు గా ... సాధ్యాభావ సాధ్య ... సంగచ్ఛతే ఇతి సంక్షేపః ॥ యత్కించిద్దేశాభావ ... దేశాదే ... తాత్పర్య

ఇతి అత్ర యద్యపి ప్రథమలక్షణే యత్కించిత్ప్రదా ... ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదౌ హేతు సమానాధికరణాభావ ప్రతియోగితావచ్ఛేదకభా

వత్వాప్రసిద్ధ్యైవ నాతివ్యాప్తిః తథాపి ... సాధ్యాభావ ... సంగతం స్యాత్ ... ధూమాభావమాదాయ ధూమవాన్ వ

హ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తి ... సాధ్యాభావ సాధ్య ... సంగతం ... ద్వితీయ లక్షణే ఏకాభావప్రదేశాత్ ... సాధ్యాభావసా

ధ్య ... సంగచ్ఛతే ఇత్యసంగతం ... ధూమవాన్ వహ్నేరిత్యాదావతివ్యాప్తి ... ఏక ... తివ్యాప్తి ...

సాధ్యాభావ ... ఏకపదం ... ప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న ... తాదృశ ప్ర

తియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్న ప్రతియోగితాకాభావవద్వృత్తిత్వ ... సాధ్య ... తథా

... సాధ్యాభావాభావ ... అతివ్యాప్తి ... ఇతి ... సాధ్యాభావ ...

ధరసంగతత్వాభావాభావేన పరత్వత్రస్య తుల్యత్వేన ప్రతియోగితాంతరవిరహాత్ తద్వ్యాప్త్యభావాదిత్యర్థః । పదార్థాభేదే తథా మానాభావాదిత్యాద్యాహ అతివ్యా
ప్తి వారణాయ యాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకావచ్ఛిన్నాధికరణం తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకం యావంతి తత్తద్వ్యక్తిత్వావచ్ఛి
న్నాభావకూటవదవృత్తిత్వం తాదృశప్రతియోగితావచ్ఛేదకం వివక్షణీయం । తథా చ తదవచ్ఛిన్నాభావాదిత్యాదినా అవ్యాప్తివారణాయ తదేవ । పదవ్యావృత్తి ఇత్యాదినా
(...వచ్ఛేదకత్వసంబంధేన ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వాధికరణం తావచ్ఛేదకం అభావీయ తావచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వసంబంధేన తదధికరణాభావప్రతియోగి
తావచ్ఛేదకత్వం తాదాత్మ్యసంబంధేన తదవచ్ఛిన్నమితి వాచ్యం ప్రతియోగిత్వాధికరణం తావచ్ఛేదకం (అభావీయతావచ్ఛేద) కం అనేకవృత్తిత్వం యావంతో
దివాతాదృశతాదృశరూపధర్మాః తత్తదవచ్ఛిన్నప్రతియోగిత్వవివక్షితతావచ్ఛేదకాధికరణవృత్తితాదృశవైయధికరణ్యతదవచ్ఛిన్న
మాదాయ వ్యాప్తిత్వసంభవాత్ వ్యాప్తికావచ్ఛేదకత్వసంభవాదర్థకమేవ తత్త్వం